

Szószerk – Úrasztala – Szerartások

LÖRINCZI LAJOS

BÉTEL-BESZÉD A SZEJKÉRE¹

„Elindult Jákob Beérsebából, és Hárán felé tartott. Egy olyan helyre ért, ahol eltölthette az éjszakát, mikor a nap lement. Fogott egyet az ott levő kövek közül, azt a feje alá tette, és lefeküdt azon a helyen. És álmot látott. Egy létra volt a földre állítva, amelynek teteje az égig ért, és Isten angyalai jártak azon fel és le. Odafönt pedig az Úr állt, és ezt mondta: Én vagyok az Úr, atyádnak, Ábrahámnak istene, és Izsáknak istene!

Mert én veled vagyok, megőrizlek téged, akárhova mégy, és visszahozlak erre a földre. Bizony, nem hagylak el, amíg nem teljesítem, amit megígértem neked.

Amikor Jákob fölébredt álmából, ezt mondta: Bizonyára az Úr van ezen a helyen, és én nem tudtam! Félelem fogta el, és így szólt: Milyen félelmetes ez a hely! Nem más ez, mint Isten háza és a menny kapuja!” (1Móz 28,10–13a. 15–17)

Szeretettel üdvözöllek titeket, erdélyi unitáriusokat, határon túli magyarokat és minden nemzet itt megjelent unitárius-univerzalista gyermekeit!

Elnézem soraitokat. A zászlókat, a táblákat, de legfőképpen az arcokat, embereket, csoportokat. És megtelik szívem szeretettel, és jól esik mondani: én népem, testvéreim. És megosztani veletek, hogy Jézus fontos kérdése kavargó a fejemben: miért jöttetek ki a pusztába? Szél ingatta nádszálát látni? Testvéreim, gondolkozatok, és válaszoljatok: mi az, ami idehozott ma, minket, a Szejkefürdőre?

Én megpróbálom ezt a kérdést megválaszolni: azért, mert szent ez a hely, mert erőt adó itt Isten jelenléte, hasonló hitű embertársaink közössége, Orbán Ba-

¹ Elhangzott 2006. augusztus 12-én, a VII. Szejke-fürdői Unitárius Találkozóán

lázs szellemisége. Azért, mert lelkünkben kopogtatott a sámueli felhívás: „szenteljétek meg magatokat, és jöjjetek az áldozatra!”

A válasz további megértése érdekében Jákób történetéből olvastam fel, aki magán hordozza az emberi természet legszélsőségeiből. Zsaroló, család, hazug, menekülő vándor, halálra keresett, mégis az anyai szeretettől óvott, Isten szentségével megáldott. Életében a fordulatot ez pusztai álom hozta, amikor a feje alatt kővel, égis éró létráról és magával az Istennel álmódott.

Mi, akik ma összegyűltünk, különböző emberek vagyunk, saját személyiségünkben is összetettek, bűnösök és mégis Istentől megáldottak. De azért jöttünk tengereken túlról, azért szeltük át Európát, azért jöttünk a Firtos felől, a Rez felől, a Homoród, a Gagy, a Küküllők, a Nyárad, a Zsil, az Olt, a Maros, az Aranyos, a Szamos, Tisza, a Duna mentéről, hogy itt megtisztuljunk. Hogy itt megkeressük, megerősítsük azt, ami bennünk jó, hasonló, azt, ami összeköt és képes megtartani. A közös hitet, e drága földből élő gyökereket, Isten és ember szolgálata sajátos formáit, a teremtett világ megóvására, Isten törvényeinek az életben való alkalmazására irányuló törekvésünket.

Jákóbnak csak egy útja volt nagybátyja háza felé. Ez a pusztaságon keresztül vezetett, a kő mellett, amelyet feje alá tett. Ő ezt a követ később oltárnak állította fel, mert megértette, hogy szent ez a hely, Bétel, Isten háza, lakhelye, a menny kapuja.

Nekünk számtalan utunk van a legkülönbözőbb célok felé. De mi ma ezt az utat választottuk, amely a Szejke felé vezetett. Mert az előző években megtapasztaltuk, hogy ez a hely számunkra szent, más, több. Megérezttük, hogy itt Isten lakik, megérezttük, hogy itt a menny kapuja van, ahol Isten és ember találkozhat. Szívünk köveit raktuk itt fejünk alá, szívünk kőveiből, ránk dobott kővekből tornyot raktunk, hogy ez a hely Bétel legyen, hogy ezen a helyen ránk ragyogjon Isten dicsősége.

Ezért most ide visszajöttünk. Ki szórakozni, ki találkozni, ki barátokat üdvözölni, emberi kapcsolatokat ápolni, de lelke mélyén mind valami nagyot vágyani, érezni, szeretni, akarni. Ide gyűltünk, hogy újra megérezzük, szent ez a hely, Isten jelenlététől, az emberi összetartás erejétől, a barátságtól szent. És szent azért is, mert itt leng közöttünk Orbán Balázs szelleme, hogy megtanítson minket újra arra, hogy a világon bárhol, Erdély bármely eldugott sarkában élő testvéreink közössége, személye fontos kell, hogy legyen nekünk. Mert e fogyó, kis közösségekből, csoportokból, a sajátos hitünk megélőiből tevődik össze a mi unitárius nagy családunk, népünk és nemzetünk.

S itt vagyunk azért is, hogy meghallgassuk őseink tetemre hívó szavát, akik mostohább világban is kicsikarták a köves földből a kenyeret, közösen álmódtak, közösen imádkoztak és dolgoztak. Mi mennyire vagyunk méltók hozzájuk?...

Jákób, a kemény kővel feje alatt, álmódik. A földet az éggel összekötő létrával, angyalokkal, a létra tetején az Úristennel. Nekünk is sokszor csak kő jut.

A fejünk alá, a hátunkra, a fejünkre. Kő van a kezünkben, a szívünkben, aminek árnyéka sötét és súlyos keresztként rávetül életünkre. De Isten itt álmodat bocsát szemünkre. Édes, pihentető, lelket élesztgető, reményekkel teli álmodat. Amelyben nem ítéletként dobjuk a köveket, nem is minket dobálnak, nem a mi életünket nyomja, nem a szívünk helyén áll, hanem drága oltárt, bástyát, tornyot rakunk belőle Istennek, népünknek, egyházunknak, családuknak. És Isten oda áll a létra tetejére, s akár csak Jákóbnak, nekünk is megvilágítja utunkat, megáldja életünket, és szeretetéről biztosítva szól: ne féljete, én veletek leszek! Csak éljete Istennel teljes, tiszta életet, jó akaratban, szeretetben. S amikor körülöttetek minden romlik, összedül, amikor legjobban fáj a világ elsőkélyesedése, nemzetársaitok, testvéreitek árulása, amikor legjobban akar magával sodorni a szennyes világár, amikor félve rettegetek a fájó holnapkép miatt, akkor is hozzám kiáltatok, akkor is bennem bízzatok! Ti akkor is szolgáljatok, keressetek és találjatok, tanuljatok és szeressetek. Akkor is legyetek a világ világossága! Ahogy Jézus tanította.

Nem értjük, Isten miért bízza meg nagy tervei végrehajtójául éppen a bűnös és csaló Jákobot. Mint ahogy sok mindent – sok fájdalmat, sok megalázást, csapást – szintén nem tudunk megérteni életünkben. De Jákóbbal és velünk is mindig beigazolódik, hogy bár Isten gondolatai nem a mi gondolataink, hogy Isten sokszor számunkra érthetetlenül dönt és cselekszik, mégis mindig az Ő döntése és cselekedete bizonyul helyesnek.

Mi azt sem értettük, hogy a tavaly, az augusztusi találkozásunk után nem sokkal miért zúdult a mindent elsőprő ár a Nyikó völgyére. De egy bizonyos: életben soha akkora összefogást, cselekedetekre váltott szeretetet és segítő szándékot nem tapasztaltam, mint a helyreállító munkálatok során. Mintegy isteni készítésre, népünk gyermekei, híveink, barátaink, a világ unitáriusai megmutatták, hogy Isten segítségével, a magunk elfelejtettnek hitt belső és külső forrásaink felszínre hozásával a legreménytelenebb helyzetekben is jövőt lehet teremteni. De hadd figyelmeztesselek, testvéreim, arra, hogy Isten országa akkor van legközelebb, amikor ezeket az isteni erőket nemcsak a bajban, hanem életünk minden napján lelkünk mélyéről felszínre tudjuk hozni.

Ma ünnepeünk, ma Istennel és barátainkkal találkozunk, ma együtt álmodunk és tudjuk, e szent helyen hitünk földet éggel összekötő létrát alkot. De ennek akkor van igazán értelme, ha így lesz ez a mindennapjainkban is. E létrának állnia kell, hogy a fenn: örökös Úrhoz feljuthasson keservünk, panaszuánk, útkezesésünk és révbe jutásunk, örömünk és boldogságunk, s hogy Ő is utat találjon a mi szívünkhöz- lehetőséget a biztatásra, a vigasztalásra, a teremtésre, a megáldásra.

Halljuk meg Isten szavát, vigyük biztatását: én veletek leszek, megáldalak, megtartalak e földön, s ha elmentetek, visszahozlak őseitek szent földjére.

Isten áldja meg népünket, hitünket, s e helyen felállított lelki kő, a közös imádkozásunk és álmodásunk emléke adjon mindig erőt életünkben, s legyen

mindig egy oltár, ahonnan a költő szavaival „indulni lehet, s aki indul, visszajöhet.” Ámen.

CSENDES IMA A „SZEJKÉRE”

Örökkévaló Isten, mennyei jó Atyánk!

Legyen áldott a Te neved, aki betöltöd a világot szeretetteddel, aki gondoskodsz teremtményeidről, gyermekeidről, aki ékes rendet tartasz ebben a világban, és mindig megadod a megszentelődés lehetőségét.

Hálaadással kulcsoljuk imára most is a kezünket, hogy összegyűjtöttél minket e szent helyre, s hitünk összefonódott vágya előtt megnyílhatnak a menny kapui. Hálaadással dicsőítünk Téged, amiért lehetővé teszed nekünk a fölénk védőn boruló égbolt alatt, gyermeki közösségben és egymásra találtságban imádkozni.

Köszönjük, hogy megtartottad életünket, felbuzdítottad bennünk a szabadon gondolkodók, benned és közös cselekvés erejében bizók öntudatát. Köszönjük, hogy itt, egymás mellett, megérezhetjük, hogy a Te szereteted öröködik felettünk nemcsak falvainkban és városainkban, templomainkban és otthonainkban, földjeinken és szűk hazánkon, családunkon és nemzetünkön, egyházunkon és a világ népén, hanem itt és most is. Itt és most, amikor egy szétszórt, megfogyott nagycsalád tagjaiként, de reménykedő szívvel, erősödni vágyó hittel állunk előtted. Itt és most, amikor tükröt tartva magunk elé, megvalljuk bűneinket. Itt és most, amikor őszintén megtisztulni vágyunk e Te áldásod, irgalmad, az emberi megbánás és megbocsátás által.

Atyánk, mi ma rád és egymásra találni gyűltünk össze. Keresni a fellélegzés megkönnyebbült érzését, amidőn megértjük, hogy a Te jóságod, hittársaink közössége képes levenni rólunk lelki és testi életünk terheit. Keresni a jobb, az erkölcsösebb, becsületesebb, nemesebb élet lehetőségeit. Keresni közösen, veled együtt azt az erőt, ami segít nekünk mindezt megérteni, megélni, ezért közösen imádkozni és harcolni.

Egy olyan nép és olyan közösség gyermekei vagyunk, akik jól ismerjük a szenvedést. Akik magunkon hordozzuk a megvetés, a megtagadás, a kisemmizés, megaláztatás bélyegét. De akik mindezek ellenére a hitünkéből, a beléd vetett bizalomból merítünk erőt, hogy a fájdalmak, a külső és belső marcangolás ellenére is talpon maradjunk, éljünk őseink gyönyörű földjén, szívükben az ő álmaikkal, szent örökségével.

Kérünk Téged, örökkévaló Istenünk, áldd meg együttlétünket. Áldd meg közösségünket e szent helyen, ahol fájdalmainkból és félelmeinkből, reményeinkből és bizakodásunkból rakunk oltárt és tornyot neked. Ahol irántad, egyházunk, vallásunk, nemzetünk iránti szeretettel, felelősséggel áldozunk. Ahol bizonyosságot

teszünk a mi mesterünk, a názáreti Jézushoz való tartozásról, keresztényi élet-szemléletről és gyakorlatról.

Áldásod legyen közös reményeinken, építő jellegű érzéseinken, aztán szeretettel teljes cselekedeteinken.

Add, hogy az itt felállított lelki oltárról vihessünk haza éltető tüzet, ami megtart, összefog, s erőt ad, a mindennapi életben. Ámen.

DR. SZABÓ ÁRPÁD

ISTEN TÖRVÉNYE: SZABADSÁG ÉS ÖSSZETARTOZÁS

*„Figyelj, népem, tanításomra, fordítsátok felém fületeket,
amikor beszélek!*

*Mert példázatra nyitom számat, ősrégi titkokat akarok hirdetni,
amiket hallottunk és tudunk, mert őseink elbeszélték nekünk,*

*nem titkoljuk el fiaink elől, elbeszéljük a jövő nemzedéknek:
az Úr dicső tetteit és erejét, csodáit, amelyeket véghezvitt.*

*Intelmeket írt Jákób elé, tanítást adott Izraelnek, és megparancsolta őseinknek,
hogy adják azokat további utódaiknak.*

*Tudja meg ezt a jövő nemzedék, a születendő fiak, és ha felnőnek,
beszéljék el fiaiknak,*

*hogy Istenbe vessék bizalmukat; ne felejtsek el Isten nagy tetteit,
és tartsák meg parancsolatait.”*

(Zsolt 78,1–7)

Valahányszor egy kimagasló évfordulót ünnepelünk, önkéntelenül is a történet mélyebb, jelképesebb tanulságaira kell gondolnunk. Arra, hogy a legünnepebb évfordulónak is akkor van értelme, ha a hétköznapi sorába illeszkedik, ha szellemi-lelki értékeink teljesebb birtokbavételét és érvényesülését segíti elő. Ha nem egyszeri, szép, kivételes alkalom a meghatott tisztelgésre, hanem hatékony mozzanata önismeretünk, szellemi arcunk kiformalásának. Ha az ünnep elmúltával sem feledkezünk meg arról a szellemi örökségről s az abból fakadó jelent formáló elkötelezésről és jövőt remélő ígéretről, amelynek megtartóan és továbbéltetően valósággá kell válnia minden nemzedék számára.

Ezért választottam a mai ünnepi alkalomra beszédem alap gondolatául a 78. zsoltár bevezető részét. Ez a zsoltár olyan, mint egy tanító ballada, amely arra használja fel az ősi hagyományt, hogy vallási és történelmi leckét adjon hallgatóinak. Tehát nemcsak egyszerően a múlt eseményeit sorolja fel, hanem az a célja, hogy megmutassa: Isten hogyan munkálkodott népe történelmében és történelme által.

Az ószövetségi nép életében meghatározó volt, amit a zsoltáríró *bizonyoságtévsnek és törvénynek* nevez, és amely nélkül nem lehet megérteni a történelmet sem. Amikor a törvényt emlegetjük, amely átfogta az egész életet, nem annak ke-